

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

BOSHUISWEG 1, 3 EN 3A

TE VIERAKKER

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Boshuisweg 1, 3 en 3a te Vierakker

Opdrachtgever	Natuurmonumenten Postbus 9955 1243 ZS 's-Gravenland
Rapportnummer	15236.008
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	8 november 2021
Vestiging	Overijssel Wilhelm Röntgenstraat 7a 8013 NE Zwolle 088 - 5001600 zwolle@econsultancy.nl
Opsteller	
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	6
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
	5.1 Huismus	9
	5.2 Kerkuil	10
	5.3 Boerenwaluw	11
	5.4 Gewone grootoorvleermuis	11
	5.5 Steenmarter	12
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	15
	6.1 Huismus	15
	6.2 Kerkuil	15
	6.3 Boerenwaluw	15
	6.4 Gewone grootoorvleermuis	16
	6.5 Steenmarter	16
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	17

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Natuurmonumenten opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Boshuisweg 1, 3 en 3a te Vierakker.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van woningen, waarbij de sloop en renovatie van enkele opstallen aan de orde is.

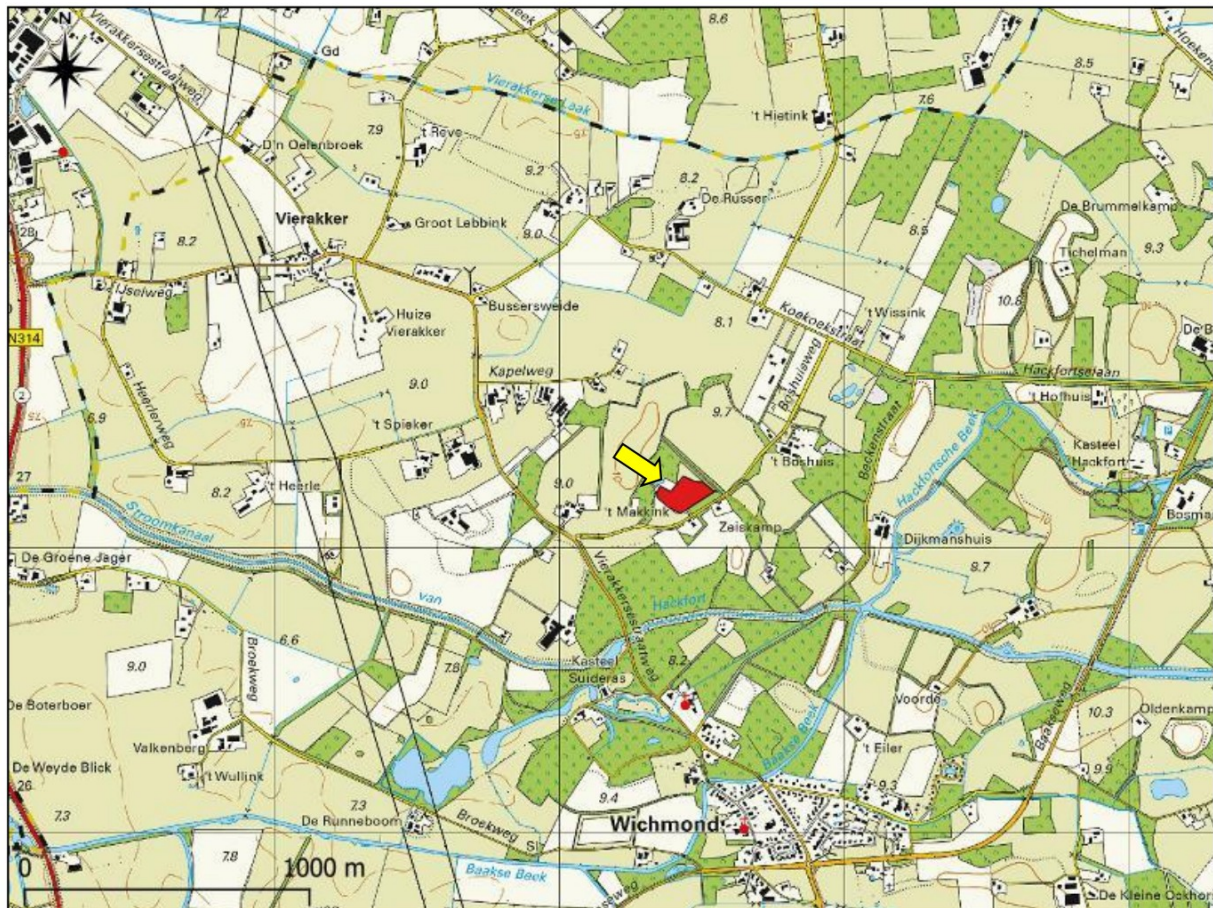
Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in februari 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 15236.001, versie D1).

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 1,4$ ha) ligt aan de Boshuisweg 1, 3 en 3a, circa 1,5 kilometer ten zuidoosten van de kern van Vierakker. Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 214.430$, $Y = 457.190$. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een agrarisch bedrijf met de volgende opstallen:

- A. Bedrijfswoning
- B. Werktuigenberging I
- C. Monumentale boerderij
- D. Werktuigenberging II
- E. Ligboxenstal
- F. Koeienstallen
- G. Tuinmanswoning
- H. Berging

Verder bestaat de onderzoekslocatie vooral uit verharding (tussen de verschillende opstallen), gemaaid gras, enkele bomen en lage begroeiing. Rond de bedrijfswoning ligt een tuin.

De onderzoekslocatie is gelegen in agrarisch gebied. De onderzoekslocatie is voor het grootste gedeelte begrensd met begroeiing in de vorm van struiken, bomenlanen en opslag. Verder liggen in de directe omgeving enkele woningen en weilanden/akkers.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 11 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Oprit woonerf met bedrijfswoning (links), monumentale boerderij (midden) en werktuigenberging I (rechts).

Figuur 4. Bedrijfswoning (A).

Figuur 5. Werktuigenberging I (B).

Figuur 6. Voorhuis monumentale boerderij (C).

Figuur 7. Werktuigenberging II (D).

Figuur 8. Ingang veeststal (ligboxstal) (E).

Figuur 9. Veestallen (F).

Figuur 10. Tuinmanswoning (G).

Figuur 11. Berging (H).

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens een deel van de opstallen te slopen en eventueel te renoveren. De te slopen gebouwen zijn de ligboxstal en werktuigenberging II. De agrarische functie op de locatie zal verdwijnen. Binnen het gebied worden de huidige woningen behouden en zullen er woningen worden toegevoegd, alsmede ruimte voor werken. De exacte invulling is vooralsnog niet bekend. De initiatiefnemer (Natuurmonumenten) heeft aangegeven de natuurlijke waarden op de onderzoekslocatie zoveel mogelijk te willen behouden en te verbeteren. In figuur 12 is een overzicht van de toekomstige situatie weergegeven.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Er zijn nestmogelijkheden voor de huismus (bedrijfswoning en werktuigberging I) en kerkuil (monumentale boerderij en werktuigberging I). De nesten van deze soorten zijn jaarrond beschermd.

Huismussen zullen vanwege de leegstand het erf waarschijnlijk verlaten. Door aankomend broedseizoen het actuele gebruik vast te stellen kan de impact van de werkzaamheden bepaald worden.

Voor de kerkuil is naar verwachting in overleg met de kerkuilenwerkgroep de functionaliteit te behouden. De opstallen waar de kasten hangen kunnen in principe voor de soort behouden blijven. Er dient wel een plan opgesteld te worden om verstoring tijdens de werkzaamheden te voorkomen (bijvoorbeeld vermijden kwetsbare periode).

Voor de boerenzwaluw geldt eveneens dat het actuele gebruik vastgesteld moet worden om de impact te kunnen bepalen. Naar verwachting zal ook deze soort zich al deels hebben teruggetrokken vanwege de verminderde agrarische activiteit.

De zolder van de monumentale boerderij is geschikt voor de gewone grootoorvleermuis als verblijfplaats. Door eventuele renovatiewerkzaamheden kunnen deze jaarrond beschermde verblijfplaatsen verstoord worden. Aan de hand van aanvullend veldonderzoek dient vastgesteld te worden of de zolder daadwerkelijk door grootoorvleermuizen wordt gebruikt als verblijfplaats. Indien dit het geval is, dan is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Aanvullend op de quickscan heeft er een aanvullende inspectie van de hooizolder plaatsgevonden. Hieruit bleek dat deze veilig was om te betreden. Dit betekent dat het vaststellen van de aanwezigheid van gewone grootoorvleermuizen aan de hand van sporenonderzoek plaats kan vinden.

Uit de inspectie van de hooizolder bleek dat een latrine van een steenmarter aanwezig was. Aanvullend onderzoek naar deze soort is daarom benodigd.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar huismus zijn tussen 1 april en 15 mei 2021 twee veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie juli 2017).

Voor de boerenzwaluw is een inspectie naar het actuele gebruik van de nesten uitgevoerd door middel van twee veldbezoeken tussen 20 mei en 30 juni 2021. In een vast begrensd telgebied zijn alle bewoonde zwaluwnesten in kaart gebracht. Het ging om zeker bewoonde nesten en die daadwerkelijk moesten worden vastgesteld. De eerste telling (bezoekronde) heeft plaatsgevonden vóór 15 juni. De telling is gericht op eerste broedsels, vandaar de nauw omgrensde telperiode. Een bezoekronde kan uit meerdere bezoeken in verschillende deelgebieden bestaan. De twee bezoekronden zijn minstens 10 dagen uit elkaar gelegen en worden overdag uitgevoerd. Het eindtotaal in het telgebied in een jaar is bepaald door het totaal aantal bewoonde nesten tijdens het eerste bezoek. Dit aantal kon worden aangevuld met de nieuw aangetroffen bewoonde nesten tijdens de tweede bezoekronde. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het Broedvogel Monitoring Project (Sovon/CBS, versie 2012).

Voor het onderzoek naar vleermuizen is in de periode half april tot oktober middels sporenonderzoek onderzocht of gewone grootoorvleermuizen gebruik maken van de zolder. Hiertoe is het bestaande hooi afgedekt met plastic folie, om het waarnemen van uitwerpselen of vlindervleugeltjes makkelijker te maken.

Voor het onderzoek naar steenmarter is in de periode half april tot oktober gedurende een periode van minimaal 6 weken een camera op de zolder geplaatst om het actuele gebruik vast stellen.

Tijdens de veldbezoeken van de bovengenoemde soortgroepen zijn de nestkasten van de kerkuil op de onderzoekslocatie gecontroleerd op aanwezigheid, door tijdens het broedseizoen te kijken naar aanwezigheid van individuen en sporen op de onderzoekslocatie zoals braakballen.

Overzicht veldbezoeken

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		april	mei	juni	juli	augustus	september
Vleermuizen	datum	-	Plaatsen folie:: 15 april 2021			-	Inspectie en weghalen folie 13 oktober 2021
	functie		Zomer- en kraamverblijf				Paarverblijfplaats
Steenmarter	datum		Plaatsen camera:: 15 april 2021, controle: 10 mei, opgehaald: 10 juni		-		
	functie		territorium				
Huisemus	tijdstip	2 x overdag		-			
	datum	15 april & 10 mei 2021					
	functie	territorium					
Boerenzwaluw	tijdstip	-	2 x overdag		-		
	datum		10 juni & 22 juni 2021				
	functie		territorium				

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Huismus

Voor het onderzoek naar de huismus zijn op 15 april en 10 mei 2021 gerichte veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens de eerste veldronde zijn in totaal vijf roepende mannetjes waargenomen op de onderzoekslocatie. Het ging om twee bezette nesten in de werktuigenberging waarvan één in de nok en één tegen de zijwand, en drie nesten onder de dakpannen van de bedrijfswoning. Tijdens het tweede veldbezoek was de activiteit minder. Rond het nest tegen de zijwand was geen activiteit. Het nest in de nok werd twee keer bezocht. Op het woonhuis zaten twee tot drie mannetjes. In figuur 13 zijn de waargenomen nestlocaties op de onderzoekslocatie weergegeven. Op basis van de bovenstaande bevindingen kan worden aangenomen dat de onderzoekslocatie gebruikt wordt als nestlocatie door vijf paartjes huismussen.

Figuur 13. Verspreiding van de huismus op basis van inventarisatie in het seizoen 2021.

5.2 Kerkuil

Tijdens alle veldbezoeken op de onderzoekslocatie is het huidige gebruik van de kerkuilenkast in de boerderij gecontroleerd en is met behulp van een wildcamera de aanwezigheid van een kerkuil in de boerderij onderzocht. Tijdens het eerste veldbezoek is een kerkuil uitvliegend uit de kast op de hooizolder van de boerderij waargenomen en tijdens het tweede veldbezoek zijn uitwerpselen van de kerkuil op de grond in de boerderij aangetroffen. Op de wildcamera is op 29 mei een invliegende kerkuil vastgelegd. Tijdens het opruimen van de folie is een grote hoeveelheid braakballen aangetroffen onder de kerkuilenkast. Tijdens beide veldbezoeken van het boerenzwaluwonderzoek is tevens een roestende kerkuil waargenomen in de veestal. In figuur 14 is de locatie van de in gebruik zijnde kerkuilenkast weergegeven. Gezien de bovenstaande bevindingen kan geconcludeerd worden dat de kerkuilenkast nog steeds in gebruik is en dat de veestal fungeert als roestplek. Doordat er in de veestal geen geschikte nestplaatsen aanwezig zijn wordt deze niet als nestplaats gebruikt.

Figuur 14. Invliegende kerkuil op wildcamera zolder boerderij.

Figuur 15. Braakballen onder nestkast boerderij.

Figuur 16. Locatie nestplaats en roestplaats van de kerkuil op basis van inventarisatie in het seizoen 2021.

5.3 Boerenzwaluw

Voor het onderzoek naar de boerenzwaluw zijn op 10 mei en 22 juni gerichte veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens het eerste veldbezoek zijn in de veestal zes zwaluwen waargenomen waarvan twee op een nest. Aan de buitenzijde van het nest vlogen 15 boerenzwaluwen rond. Tijdens het tweede veldbezoek vlogen 10 zwaluwen in de veestal. Er zijn zeker 4 bezette nesten waargenomen met in ieder geval. één met jongen. In figuur 17 zijn de locaties van de boerenzwaluwnesten weergegeven. Op basis van de bovenstaande bevindingen kan worden aangenomen dat de onderzoekslocatie gebruikt wordt door foeragerende boerenzwaluwen en dat er vier nestlocaties aanwezig zijn.

Figuur 17. Verspreiding van de boerenzwaluw op basis van inventarisatie in het seizoen 2021.

5.4 Gewone grootoorvleermuis

Met behulp van plastic folie op de hooizolder is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van een verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis in de boerderij. De folie heeft er van 15 april tot 13 oktober op de hooizolder gelegen en is meerdere malen gecontroleerd op sporen zoals poep en vraadsporen. Er zijn tijdens geen van de controlerondes sporen aangetroffen die duiden op een verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis. Tevens zijn de daken en de houten balken gecontroleerd op aanwezigheid van gewone grootoorvleermuizen maar deze zijn gedurende geen van de bezoeken waargenomen. Tijdens het opruimen van de folie op 13 oktober zijn er op de begane grond van de boerderij enkele tientallen vleermuispoepjes en nachtvlindervleugels waargenomen (figuur 18 & 19). De gewone grootoorvleermuis foerageert veel in bos en langs bosranden. Ze vangen diverse relatief grote, vaak dagactieve of niet-vliegende prooien, zoals vlinders, langpootmuggen, spinnen, kevers en schietmotten, Grote prooien worden meegenomen naar een hangplaats en daar opgege-

ten. Deze hangplaatsen kunnen bestaan uit een boomtak of plafondbalk. Dergelijke hangplekken zijn herkenbaar aan de vleermuiskeutels en de afgebeten vlindervleugels die onder de hangplek te vinden zijn (Bij12, 2017). Aan de hand van de bovenstaande bevindingen kan geconcludeerd worden dat er geen vaste rust- en verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis aanwezig is op de hooizolder, echter is er wel een zogenaamde hangplaats aangetroffen op de begane grond van de boerderij die in het najaar in gebruik is geweest.

Figuur 18. Locatie van aangetroffen sporen gewone grootoorvleermuis in boerderij.

Figuur 19. Vleugel van nachtvlinder en vleermuispoepjes.

5.5 Steenmarter

Om het actuele gebruik van hooizolder door de steenmarter te onderzoeken is hier van 15 april tot 10 juni een camera opgehangen. Er zijn enkele opnames waarbij een steenmarter is vastgelegd. Het ging hier om een individu die over de hooizolder liep en zijn geur op de hooibalen afgaf. In figuur 20 is te zien hoe de steenmarter over een hanenbalk loopt. Verder zijn er op 16 april en 1 mei een huiskat vastgelegd op de camera. Naast de cameraopnames is bij het weghalen van de folie is een controle uitgevoerd op de aanwezigheid poep- en vraatsporen. Deze zijn op enkele plekken op de hooizolder aangetroffen (figuur 21). Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Aan de hand van de bovenstaande bevindingen kan geconcludeerd worden dat de hooizolder in gebruik is als verblijfplaats door de steenmarter (figuur 22). Door de niet-frequente aanwezigheid van de steenmarter op de zolder en het ontbreken van waarnemingen van jonge dieren is het niet waarschijnlijk dat de hooizolder in gebruik is als voortplantingsplaats.

Figuur 20. Steenmarter, rechtsboven, op een van de hanenbalken.

Figuur 21. Poepsporen op folie op de hooizolder.

Figuur 22. Verblijfplaats van de steenmarter op basis van inventarisatie in het seizoen 2021.

5.6 Samenvatting

In figuur 23 zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek samengevat weergegeven. Op de onderzoekslocatie zijn vijf nesten van huismussen aangetroffen en een in gebruik zijnde nestkast van de kerkuil op de hooizolder in de boerderij. Verder zijn er in de veestal vier in gebruik zijnde nesten van de boerenwaluw aangetroffen en een rustplaats van de steenmarter op de hooizolder in de boerderij. Verder is er een hangplaats van de gewone grootoorvleermuis in de boerderij en een roestplaats van de kerkuil in de veestal aangetroffen.

Figuur 23. Verspreiding resultaten veldonderzoek in het seizoen 2021.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Huismus

De huismus valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Bij de sloop van de werktuigberging zijn er maatregelen nodig om de functionaliteit voor de soort te behouden. Hiermee wordt overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen. Omdat de nesten in principe het hele jaar gebruikt worden is er een ontheffing van artikel 3.1 lid 2 benodigd voor het tijdelijke verlies van functionaliteit.

Artikel 3.1 lid 4 en 5 betreft het opzettelijk storen van vogels. Hierbij geldt dat het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Bij het verjagen van de huismussen, als gevolg van de sloop van de bebouwing is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht, echter het verjagen heeft niet tot doel om de staat van instandhouding negatief te beïnvloeden. Juridisch gezien is er sprake van overtreding van artikel 3.1 lid 4 en 5 zodat een ontheffing noodzakelijk is.

6.2 Kerkuil

Volgens artikel 3.1 lid 2 is het verboden opzettelijk nesten en rustplaatsen van kerkuilen te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen. De nesten van de kerkuil zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 3 van vogelnesten. Dit zijn nesten van niet koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.

De initiatiefnemer heeft aangegeven de nestkast en de opstal waar deze hangt te willen behouden. Bij eventuele renovatiewerkzaamheden dient er rekening gehouden te worden dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden. Naar verwachting is er (in overleg met de lokale kerkuilenwerkgroep) een manier te vinden om de werkzaamheden uit te voeren zonder de functie voor kerkuilen aan te tasten. Daarnaast zal met de sloop van de veestal een roetsplaats verdwijnen van de kerkuil. Indien de werkzaamheden aan de boerderij van dusdanige aard zijn en de kerkuilenkast niet zijn functie kan behouden, in combinatie met de roestplaats die verloren gaat, dienen aanvullende stappen te worden genomen en dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie.

6.3 Boerenwaluw

Er zijn vier bezette nesten van de boerenwaluw waargenomen in de veestal op onderzoekslocatie. De boerenwaluw is een soort waarvan de nesten in uitzonderlijke situaties een jaarrond beschermde status geniet. Er zijn echter geen ecologische redenen die rechtvaardigen dat het nest van de boerenwaluw een jaarrond beschermde status zou moeten genieten. Het gaat hier om een enkele 'resterende' nesten. De populatie zal door het volledig weggevalen van agrarische activiteit op de onderzoekslocatie verdwijnen. Vermoedelijk is de rest van de populatie al vertrokken naar een andere locatie. In de omgeving zijn voldoende alternatieve broedgelegenheden. Het werken buiten het broedseizoen van de boerenwaluw is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. De renovatie van de schuur zal daarom moeten plaatsvinden of opgestart worden buiten de periode mei tot en met augustus. Om de impact van de werkzaamheden op de populatie te verminderen wordt geadviseerd om eventueel boerenwaluwkasten op te hangen of een modderpoel, ter vergroting van de foerageermogelijkheden, aan te leggen in de directe omgeving.

6.4 Gewone grootoorvleermuis

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Uit het verrichte veldonderzoek naar vleermuizen bleek dat er geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen op de planlocatie aangetroffen van de gewone grootoorvleermuis. Er is wel een 'hangplaats' aangetroffen in de boerderij die gebruikt wordt als voedselplaats, echter zijn deze plaatsen niet beschermd. De voorgenomen werkzaamheden zullen daarom niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen. Er zijn geen maatregelen noodzakelijk gedurende de werkzaamheden ten aanzien van de gewone grootoorvleermuis.

6.5 Steenmarter

De steenmarter is een beschermde diersoort als bedoeld in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Artikel 3.10 lid 1a en lid 1b zijn van toepassing op deze soort. Het is verboden de steenmarter opzettelijk te doden en het is verboden de vaste rust- of voortplantingsplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Uit het verrichte onderzoek bleek de hooizolder in de boerderij in gebruik te zijn als vaste rustplaats door een steenmarter. De voorgenomen werkzaamheden zullen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de steenmarter. Er dienen aanvullende stappen te worden genomen en er dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Natuurmonumenten een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Boshuisweg 1, 3 en 3a te Vierakker.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van woningen, waarbij de sloop en renovatie van enkele opstallen aan de orde is.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een deel van de opstallen te slopen en eventueel te renoveren. De te slopen gebouwen zijn de ligboxstal en werktuigenberging II. De agrarische functie op de locatie zal verdwijnen. Binnen het gebied worden de huidige woningen behouden en zullen er woningen worden toegevoegd, alsmede ruimte voor werken.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Op de onderzoekslocatie zijn vijf nesten van huismussen aangetroffen en een in gebruik zijnde nestkast van de kerkuil op de hooizolder in de boerderij. Verder zijn er in de veestal vier in gebruik zijnde nesten van de boerenwaluw aangetroffen en een verblijfplaats van de steenmarter op de hooizolder in de boerderij. Verder is er een hangplaats van de gewone grootoorvleermuis in de boerderij en een roestplaats van de kerkuil in de veestal aangetroffen.

Conclusie

Voor de sloop en renovatiewerkzaamheden zal een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd moeten worden voor de huismus, kerkuil en de steenmarter. Voor het aanvragen van een ontheffing zal een activiteitenplan opgesteld moeten worden waarin onder andere het belang van de aanvraag; het effect van de ingreep op de staat van instandhouding en zowel tijdelijke als permanente mitigerende maatregelen zijn opgenomen. Onderhavig rapport is daarom niet voldoende voor het aanvragen van een ontheffing voor deze soorten.

De boerenwaluw is een soort waarvan de nesten in uitzonderlijke situaties een jaarrond beschermde status geniet. Er zijn geen ecologische redenen die rechtvaardigen dat het nest van de boerenwaluw een jaarrond beschermde status zou moeten genieten. Om de impact van de werkzaamheden op de populatie te verminderen wordt geadviseerd om eventueel boerenwaluwkasten op te hangen of een modderpoel aan te leggen in de directe omgeving. Daarnaast is er geen beschermde functie van de gewone grootoorvleermuis waargenomen op de onderzoekslocatie. Gezien het ontbreken ervan kan gesteld worden dat er geen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn en dat er geen sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming omtrent deze soort.

In het activiteitenplan zullen maatregelen geformuleerd moeten worden waarmee schade aan soorten worden voorkomen. Deze bestaan uit het aanbieden van tijdelijke voorzieningen gedurende de sloop en bouwfase, het voorafgaand aan de sloop ongeschikt maken van de bebouwing en het realiseren van nieuwe verblijfsmogelijkheden.

Econsultancy
Zwolle, 8 november 2021

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een diersoort dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

